

Gynaecologie
Verloskunde

Nog een allerlaatste kusje...

Informatie voor patiënten

AZ OUDENAARDE
VZW

www.azoudenaarde.be

Volg ons op f in

Beste ouders,

Je baby had niet de kans om verder te groeien tot een eigen leven. Verwachtingen werden hiermee vroegtijdig afgebroken. Vasthouden en loslaten komen nu wel heel dicht bij elkaar. Wij begrijpen dat dit verdriet een ontgoocheling teweegbrengt.

De gynaecologen en vroedvrouwen leven ontzettend hard mee met jullie verlies. We hopen dat jullie gevoelens en reacties een plek krijgen. Neem daar rustig de tijd voor.

Deze brochure biedt informatie over de begeleiding voor, tijdens en na de ziekenhuisopname. We hopen dat de informatie in deze brochure jullie een stuk op weg kan helpen en een antwoord kan bieden op een aantal vragen die jullie ongetwijfeld zullen hebben.

Wens je meer informatie over bepaalde zaken, aarzel dan niet om contact op te nemen met een van de betrokken medewerkers van de kraamafdeling.

We wensen je veel sterkte in deze moeilijke periode.

***Kon je maar een kusje
inpakken in papier.
Dan maakte ik het elke dag even open
en was je even hier...***

1. Gevoelens

“Je huilt, je snakt naar adem, de wereld staat plots stil... Het kan niet waar zijn, denk je, het is niet waar! Je herhaalt steeds weer hetzelfde, steeds opnieuw, om jezelf te overtuigen dat het maar een nare droom is.”

Onmiddellijk na het verlies van je baby gaan er allerlei gewaarwordingen, gedachten en gevoelens door jullie heen en dat brengt een immense verwarring met zich mee. De schok is enorm, vooral als het nieuws onverwacht komt.

Een moeder vertelde ons:

“Je kunt het niet geloven, het is alsof het een ander betreft, alsof je dit zelf niet meemaakt. Het dringt niet helemaal tot je door wat er jou en je gezin overkomt.”

De schok kan zo verdoven dat het voelt alsof al je gevoelens worden lamgelegd. Die verdoving beschermt tegen het teveel aan pijn en verdriet. Je kan dit alles niet meteen vatten. Het kan zijn dat je verwonderd bent, dat je zo kalm of nuchter reageert of je kan de indruk hebben dat de ‘klop’ nog moet komen. Stilaan zal deze reactie plaats maken voor het doordringen en beleven van het verlies.

Het kan ook zijn dat je je onmiddellijk heel verdrietig voelt. Het verlies kan je een schrijnend machteloos gevoel geven. Je kan ook heel woedend worden op feiten, gebeurtenissen, op iedereen of op jezelf:

“Ik was zo kwaad en ook kwaad op mijn eigen lichaam omdat het mij in steek had gelaten. Ik dacht steeds: ‘Wat heb ik toch gedaan? Dit is niet eerlijk! Waarom? Waarom ons kindje? Waarom wij?’”

Ook als de zwangerschap nog niet ver gevorderd was, kan je een intens gevoel van verlies en rouw ervaren.

Indien je baby nog voor de geboorte is overleden, zal je je heel wat zorgen maken over wat nog komen moet. Een overleden baby dragen en weten dat je door de bevalling heen moet, is een uiterst pijnlijke gedachte. Je kan er volledig van in de war zijn. Het is goed om over deze intense gevoelens te kunnen praten. Het kan zijn dat je helemaal niet wil praten, maar meestal helpt het wel.

In die verwarring moeten jullie ook nog zaken regelen, die daarenboven onherroepelijk zijn en die je later niet meer opnieuw kan doen. Je moet de omgeving inlichten, eventueel een begrafenis of crematie regelen, beslissen om de baby al dan niet te zien en vast te houden, ... Meestal is het de eerste keer dat je zoiets meemaakt en dan is het moeilijk om samen de juiste beslissingen te nemen. Je kan, als eerste reactie, de neiging hebben om al die pijnlijke en moeilijke momenten uit de weg te gaan en bijvoorbeeld alles aan de vroedvrouwen over te laten.

Mama's vertellen hierover:

“In het ziekenhuis kunnen ze je helpen, maar je mag niet alles in jouw plaats laten regelen. Als je dat toelaat, heb je er later enorm spijt van. Dan heb je het er misschien wel heel lastig mee dat je zelf niets meer voor je kind hebt gedaan, terwijl je dat toch kon.”

“De kleertjes die ik voor mijn baby had gemaakt, heb ik meegebracht. Ik kon haar zelf aankleden, vasthouden en knuffelen. Dat heeft me later enorm geholpen toen ik veel verdriet had.”

“Mijn kindje was erg misvormd, maar gelukkig heb ik haar gezien. Ze had heel mooie gave armpjes en handjes en zo’n mooi lijfje. Alle spookbeelden die ik had opgebouwd, verdwenen onmiddellijk toen ik haar zag.”

Het vermijden van deze emoties is een normale reactie, maar je mag niet in dit gevoel vastlopen. Rouwbeleving en reacties verlopen weliswaar bij iedereen anders en kunnen van moment tot moment wisselen. Bovendien is de tijd die ieder nodig heeft om door deze momenten heen te gaan individueel verschillend. Ieder van ons verwerkt deze dramatische gebeurtenis op zijn eigen manier. Het doorlopen van dit alles is eigen aan en essentieel voor de verdere verwerking van je verdriet. Het is goed om jezelf daarom in de eerste plaats rust en tijd te gunnen om hier doorheen te gaan.

2. Waarom wij? Waarom onze baby?

De eerste vraag die bij je opkomt is: “Waarom?”, “Wat is er gebeurd?”, “Hoe komt dat?”. Dit zijn vragen die je nog lang kunnen bezighouden. Soms is de oorzaak duidelijk, maar vaak zal de dokter het ook niet weten. Een onderzoek van jullie kindje kan een deel van deze vragen beantwoorden.

Op de kraamafdeling van AZ Oudenaarde wordt meestal een **autopsieonderzoek en/of het nemen van biopten** voorgesteld. Dit onderzoek dient om de doodsoorzaak, als die onbekend is, zo nauwkeurig mogelijk op te sporen. Dat kan helpen om beter te begrijpen wat er gebeurd is, waardoor je het overlijden van je baby misschien beter kan aanvaarden en verwerken. Het onderzoek kan ook van belang zijn om erfelijke aspecten na te gaan.

Zeker als je later aan een volgende zwangerschap denkt, zal je de vraag stellen wat de kans op herhaling van dit drama is. Ten slotte kan men uit deze onderzoeken ook heel wat leren over de ziekten van pasgeborenen, waardoor men de zorg voor deze zieke baby's zou kunnen verbeteren.

Eens alle resultaten van dit onderzoek beschikbaar zijn (\pm 3 maanden na het overlijden) zal de dokter die uitgebreid met je bespreken. Maar zelfs deze onderzoeken geven niet altijd een duidelijk antwoord op de vraag “Waarom?”. Het is heel natuurlijk dat je je hierbij ook de vraag stelt: “Kon dit niet voorkomen worden?”, “Hebben ze dit dan niet kunnen zien?”. Misschien maak je jezelf verwijten of vind je dat de dokter in gebreke is gebleven. Het kan helpen als jullie hierover met de dokter praten. Je kan alle vragen stellen, geen enkele is abnormaal en het is ook niet abnormaal als je veel en herhaaldelijk uitleg wil krijgen. Je vraagt je waarschijnlijk niet alleen af: “Waarom?”, maar ook “Waarom onze baby?”. Op deze vraag is er geen antwoord.

Vanuit jullie hevige teleurstelling en het diepe verdriet kan je denken dat het niet eerlijk is wat jullie overkomt. Als jullie die bitterheid en die woede kunnen voelen, is dit al een belangrijke stap in het besef dat dit werkelijk gebeurd is, dat jullie kindje er niet meer is.

Dit is een lang en pijnlijk proces.

Bij heel wat ouders en vooral moeders gaat dit gepaard met schuldvragen als: “Wat heb ik verkeerd gedaan?”. Vaak zoeken ouders de oorzaak en de schuld van het verlies bij zichzelf. Ze zoeken naar dingen die ze tijdens de zwangerschap verkeerd hebben gedaan of die ze hadden kunnen voorkomen. Dit gebeurt vaak als er geen duidelijke reden voor het overlijden gevonden is. Het verlies wordt dan ook als een soort van straf beleefd. Het helpt om over deze gevoelens te praten. Zo kan je de dingen weer in hun werkelijke proporties zien.

3. De bevalling

Vragen zoals: “Wat gaan ze doen?”, “Doet zo’n bevalling meer pijn?”, “Verloopt zo’n bevalling moeilijker dan een andere bevalling?”. Sommigen denken: “Zal ik zelf niet overlijden?”

Angsten nemen niet af door ze stil te houden of door erover te zwijgen. Het is goed om alle vragen die bij je opkomen vooraf te stellen. Geen enkele is raar. Je kan het best jullie wensen kenbaar maken aan de vroedvrouw(en). We gaan deze zeker respecteren en al het mogelijke doen.

(Spoed)keizersnede

Bij een **zeer dringende situatie waarbij zowel het leven van moeder en de baby op het spel staan** wordt meestal een spoedkeizersnede uitgevoerd. Bij hoogdringendheid is dit onder volledige anesthesie. Je wordt m.a.w. in slaap gedaan en maakt het hele gebeuren niet bewust mee.

Inleiding van de arbeid/bevalling

Na de vaststelling van het overlijden van jullie baby zal de gynaecoloog uitleggen en afspreken hoe alles verder zal verlopen. De bevalling is niet dringend. Jullie geven aan wanneer de baby mag komen. Het is belangrijk om eerst even met elkaar te praten en troost te zoeken bij elkaar en/of de omgeving. We geven jullie de tijd om het slechte nieuws en de shock te laten verwerken.

Om de baby geboren te laten worden, moet er ontsluiting van de baarmoederhals zijn en dit kan d.m.v. contracties (= weeën) op te wekken. Om deze contracties uit te lokken, zal de vroedvrouw om de 3 uur 2 pilletjes vaginaal opsteken. De arbeid zal geleidelijk op gang komen en zal ervoor zorgen dat er ontsluiting gecreëerd wordt. Weet dat dit proces tijd nodig heeft en dat de arbeid en bevalling enkele uren kan duren. De vroedvrouw zal jullie begeleiden tijdens deze

arbeid en de bevalling. Ze geeft de nodige uitleg over de evolutie en zal jullie voorbereiden op de geboorte van jullie baby.

Pijnstilling

Het is vanzelfsprekend dat wij jullie niet onnodig extra laten lijden. Wij zorgen ervoor dat je pijnvrij bent d.m.v. pijnstilling. In eerste instantie is dit Dafalgan® codeïne. Indien de pijn met tabletten niet weg te krijgen, is gaan we over op een epidurale of intraveneuze verdoving.

Je maakt met deze verdoving alles mee, maar voelt fysiek geen pijn meer.

4. Na de bevalling

Bij de geboorte van de baby zal de vroedvrouw jullie baby even meenemen voor controle. Zij zal kijken of er bijzonderheden op te merken zijn en zal jullie ook eerlijk schetsen hoe de baby er uitziet.

Het is belangrijk om op voorhand even samen na te denken of jullie de baby willen zien en/of vasthouden meteen na de geboorte. We moedigen dit aan omdat het helpt bij de verwerking achteraf, maar verplichten doen we niet. We respecteren jullie keuze. Jullie kunnen er ook voor kiezen om de baby later te zien.

5. Opbaring van de baby op de kraamafdeling

Jullie hebben ongetwijfeld vragen zoals: “Wat gebeurt er nu met onze baby na de bevalling?”, “Kunnen we hem/haar nog zien daarna?”, “Wordt er zorg gedragen voor onze baby”? “Zal hij/zij veranderen”?...

Onze kraam- en verlosafdeling **beschikt niet over een mortuarium**. We moeten wel dezelfde voorschriften volgen bij de opbaring van een levenloos lichaam. De baby moet in een **koele omgeving** bewaard worden. Dit is bij ons een koele ruimte of een koelkast. We hanteren ook een andere techniek: de wateropbaring in koud water.

Uiteraard kan de opbaring van jullie baby geheel volgens jullie eigen wensen, maar we moeten rekening houden met enkele zaken, waaronder:

- Verkleuring en vervelling van de huid van de baby
- Houding van de baby

Jullie kunnen en mogen te allen tijde de baby zien, vastnemen, aanraken,... Jullie baby mag op de kamer blijven indien jullie dit wensen. Dit kan zowel op water als in een bedje. Indien de baby in een bedje ligt, voorzien we regelmatig vers ijs om de baby zo lang en mooi mogelijk te bewaren.

Wateropbaring

Wij geven de voorkeur om de baby **op te baren in (koud) water** om verschillende redenen:

- De baby neemt de natuurlijke foetushouding aan. **Dit is dezelfde houding als in de baarmoeder.** De baby lijkt te zweven in het water. Het ziet er allemaal natuurlijk uit.
- De huid van de baby wordt lichter van kleur. Na de geboorte verkleurt je baby en de huid wordt donkerder naarmate de tijd verstrijkt. Door je baby in koud water te bewaren, voorkomen we dat je baby's huid donker wordt.
- **Je kan mooiere foto's nemen van je kindje.** Ook de fotografen van vzw Boven De Wolken raden aan om baby's zo op te baren.
- De huid van je baby vervelt minder. Je baby kan aangeraakt worden zonder de huid te beschadigen.

Meer info op : www.watermethode.nl

Hoe?

Wij beschikken over mooie glazen kommen in alle vormen en formaten. We passen de vorm aan, aan de grootte van jullie baby en jullie wensen. We verversen het water frequent, want het moet koud water zijn voor een betere bewaring. Soms worden ook ijsblokjes gebruikt.

6. Herinneringen en koestermomenten

Ontmoet je baby, neem je baby vast, raak je baby aan, knuffel en zoen, ...

De wens om de overleden baby te zien, is heel natuurlijk. Heel veel ouders willen hun baby zien, strelen, vasthouden... **Dit kan het begin betekenen van het rouwproces.** Het kan iets van die intense leegte vullen die je na het overlijden van je baby voelt. Het kan helpen om het verlies geleidelijk te verwerken. Wij (vroedvrouwen) moedigen dit aan, maar houden uiteraard rekening met jullie visie en wensen. Aanmoedigen wil daarom niet betekenen dat we jullie forceren of verplichten.

Je baby was immers al fysiek en in gedachten bij jullie. Jullie hebben een voorstelling van de baby in jullie gedachten gemaakt. Het was al jullie baby, op wie jullie hoop voor de toekomst hadden gebouwd. Die leegte kan een beetje gevuld worden met enkele herinneringen: je baby zien, vasthouden, een foto, een streling, een plukje haar... Sommige ouders schrikken hiervoor terug uit angst zich aan de baby te zullen hechten en het nog moeilijker te hebben om afscheid te kunnen nemen. Het verdriet zal daardoor echter niet minder groot zijn, aangezien jullie baby in jullie dromen en beleving al aanwezig was.

Als je dat graag wil, aarzel niet om jullie baby ook aan de **andere kind(eren) of grootouders, familie of vrienden te tonen.** Ook als de baby een aangeboren afwijking vertoont, raden wij aan om jullie baby te zien. Anders riskeer je, zoals veel ouders in dat geval, een beeld te vormen dat veel erger is dan de werkelijkheid. Ouders ervaren hun baby meestal als mooi en uniek en slagen erin een positieve herinnering op te bouwen. Het kan ook belangrijk zijn te zien dat de afwijkingen, die eventueel bij prenatale diagnostiek zijn vastgesteld, ook echt aanwezig zijn. Dit kan mogelijke schuldgevoelens verlichten.

Als je er voor terugschrikt je baby te zien, kan je dat het best gewoon zeggen. De arts en vroedvrouw zullen dan samen met je naar een mogelijkheid zoeken om hiermee om te gaan.

Enkele reacties van ouders:

“De enige mooie herinneringen die wij hebben, zijn die momenten waarop wij hem konden vasthouden. Toen was hij echt bij ons. Het was helemaal niet erg. Het ging zo mooi en vredig. Daaraan terugdenken maakt ons niet meer verdrietig, maar brengt ons veel troost.”

“Toen ik haar vasthield, voelde ik mij pas echt moeder. Dat maakt mij nu zo gelukkig.”

“Ook als je op het moment zelf de behoefte niet hebt om je baby te zien, is het goed dat iemand in de omgeving je ertoe aanzet. Je hebt slechts een korte periode samen.”

Geef je baby een naam

Het geven van een naam aan je baby is zeer belangrijk. Het helpt om gemakkelijker over je baby te denken en te praten. Het is tenslotte een uniek persoon. Hoe klein de baby ook is, het blijft jullie baby.

Officiële naamgeving: zie hoofdstuk 7

Vereeuwig je baby op foto of beeldmateriaal

Veel ouders hebben ons verteld hoe belangrijk de foto van hun baby is geweest bij het verwerken van hun verdriet. **Op de kraamafdeling van AZ Oudenaarde nemen de vroedvrouwen foto's van jullie baby, zelfs als jullie deze (voorlopig) niet wensen mee te nemen naar huis.**

Wij nemen foto's voor de zekerheid omdat de tijd die jullie hebben om hierover na te denken zo kort is, dat veel ouders nog niet goed weten of ze een foto willen of niet. De foto's worden in het dossier bewaard. Wij kunnen deze voor jullie afdrukken of overzetten op een USB-stick. **Jullie kunnen altijd, ook als dit veel later is, navraag doen naar de foto's van jullie baby. Uiteraard kunnen en mogen jullie ook zelf foto's nemen.**

VZW BOVEN DE WOLKEN

Voor mooie, professionele foto's doen wij een **beroep op de fotografen van de vzw Boven De Wolken**. Zij brengen jullie baby, hoe klein en fragiel hij/zij ook is, op een prachtige manier in beeld en zorgen voor mooie en vooral tastbare herinneringen. De fotografen maken de foto's op de kamer, samen met jullie en/of andere kind(eren) en familie.

Jullie kunnen er ook voor kiezen om dit niet in jullie bijzijn te doen. Ook enkele elementen kunnen weergegeven worden op de foto's zoals de armbandjes uit de koesterkoffer van het Berrefonds, knuffelberen, knuffeldoekjes, ... Deze professionele fotoshoot is volledig **gratis**. De foto's worden via e-mail zo snel mogelijk aan jullie bezorgd.

DE KOESTERKOFFER VAN HET BERREFONDS

Deze koffer is speciaal ontworpen door het Berrefonds, ter ondersteuning van ouders die hun kindje verloren zijn. De koffer bevat o.a. materialen/elementen die ervoor kunnen zorgen dat de herinnering aan jullie baby tastbaarder wordt. Zo zitten er bijvoorbeeld mooie armbandjes in de koffer voor de ouders, broer/zus en de baby zelf.

Ook materiaal voor het nemen van een **gipsafdruk of een inktafdruk van de handjes of de voetjes** (indien mogelijk) maken de vroedvrouwen graag voor jullie of in jullie bijzijn. Je mag dit uiteraard ook zelf doen of samen met oudere kind(eren).

Indien mogelijk kan je ook een **haarlokje** laten afknippen om bij te houden.

7. Ziekenhuisverblijf op de kraamafdeling

Het is moeilijk om opgenomen te zijn op de kraamafdeling na het verlies van jullie baby. Jullie bevinden zich in een andere onbekende omgeving, weg van jullie gezin en bekende omgeving. Nu meer dan ooit hebben jullie elkaar nodig. Het is dus heel belangrijk om tijdens deze moeilijke periode samen te kunnen zijn. Zo kunnen jullie alles samen beleven en elkaar steunen. Het helpt om het verlies van jullie kindje beter te verwerken.

Familie wordt zeker toegelaten, naar eigen wens. We vragen wel om het aantal bezoekers te beperken.

Na de bevalling verblijf je op de kraamafdeling. Afhankelijk van de medische toestand en steeds in overleg met de arts kan de opnameduur kort gehouden worden.

Wij zorgen voor zo weinig mogelijk confrontatie met andere baby's en babygeluiden. We nemen jullie mee naar de kamer die het verste verwijderd ligt van de materniteit en de verloskamers.

8. Om over na te denken

Onderstaande zaken zijn vragen die jullie zichzelf moeten stellen, ook al is het al moeilijk en staat jullie hoofd er niet naar. Toch zijn bepaalde keuzes ontzettend belangrijk voor jullie verwerking. Wij zorgen voor de begeleiding bij het maken van jullie keuze(s) en respecteren jullie keuze(s). Weet dat de keuzes die jullie maken, de enige juiste keuzes zijn. Wij verwachten helemaal niet dat jullie alles zelf regelen, ook hiervoor kunnen jullie op ons rekenen, maar we willen ook niets uit handen nemen. Het helpt bij de verwerking om bepaalde zaken zelf te doen/regelen.

Geboortekaartje of overlijdensbericht?

Jullie omgeving verwacht een geboortekaartje en al zeker geen overlijdensbericht. Moeten jullie nu een overlijdensaankondiging sturen? Dit is een eigen keuze.

Heel wat ouders kiezen ervoor om familie, vrienden of buren te verwittigen zodat zij voorbereid zijn op een eventuele persoonlijke ontmoeting met de ouders en/of de baby en zo de mogelijkheid hebben hun medeleven te tonen.

Sommige ouders gebruiken de normale overlijdensbrief, anderen versturen een 'geboortekaartje' met zowel de aankondiging van geboorte als het overlijden.

Jullie kiezen er zelf voor of jullie de baby aan de buitenwereld willen tonen of niet. Er zijn koppels die alleen willen zijn en hun baby alleen bij hen willen, maar er zijn ook koppels die de baby willen tonen aan familie/vrienden.

Willen jullie een autopsie laten uitvoeren?

Bij het uitvoeren van een autopsie worden bepaalde anatomische elementen van dichterbij bekeken. Hoe dan ook nemen de gynaecoloog en de vroedvrouw na de geboorte stalen af, zoals een bloedstaal van de moeder, (een) vaginale wisser(s) bij de moeder, eventueel een urinestaal bij de moeder, navelstrengbloed na de bevalling, een biopt van de navelstreng en de placenta in zijn geheel. Deze stalen worden in het labo onderzocht of worden opgestuurd voor genetisch onderzoek.

Een autopsie is helemaal geen verplichting. Het kan wel de oorzaak van het overlijden duidelijk maken, maar dat is niet altijd zo. Sommige overlijdens blijven een raadsel.

De kraamafdeling van AZ Oudenaarde werkt samen met de anatoom-pathologen van het ASZ Aalst voor het uitvoeren van autopsies en het nemen van biopten. Voor de genetische onderzoeken werken we samen met het UZ Gent. De stalen voor genetica worden in het labo van het UZ Gent verder onderzocht.

Uiteraard wordt jullie gynaecoloog na enige tijd op de hoogte gebracht van de resultaten die uit deze stalen zijn gekomen. De gynaecoloog zal met jullie een nagesprek regelen om dit te bespreken.

Willen jullie de baby begraven of cremieren?

De keuze om jullie baby te **begraven** of te **cremeren** is jullie eigen keuze en dat is dan ook de enige juiste keuze. Het is wel belangrijk dat jullie deze keuze samen maken. De meeste mensen houden de begrafenis in intieme kring, samen met de naaste familie en vrienden.

Beroep doen op een begrafenisondernemer

Om alles in goede banen te leiden en indien jullie eventueel een ceremonie willen houden, raden we aan om een begrafenisondernemer in te schakelen. Een begrafenisondernemer is niet gratis. Het kiezen van een begrafenisondernemer is een volledig vrije keuze.

Er zijn twee opties:

- Jullie nemen zelf contact op met een begrafenisondernemer naar keuze.
- De (hoofd)vroedvrouw van de kraamafdeling neemt contact op met de door jullie gekozen begrafenisondernemer en spreekt af wanneer de baby naar het funerarium kan overgebracht worden. Dit is afhankelijk van de duurtijd van een eventuele autopsie en het nemen van foto's en afdrucken. Eenmaal de baby in het funerarium is, keert hij/zij niet meer terug naar de kraamafdeling.

De laatste optie wordt het meest toegepast.

Wetgeving rond begraven en cremen

Wanneer een zwangerschapstermijn van **180 dagen (+-26w) of meer** bereikt is, wordt het **verplicht om met een begrafenisondernemer/funerarium samen te werken** voor het regelen van een uitvaart. De keuze en de mogelijkheden van begraven of cremen worden met de begrafenisondernemer besproken.

Begraven:

Op een officiële begraafplaats:

- Indien je baby levend geboren is, maar na de geboorte is overleden, ongeacht de zwangerschapstermijn, dan **MOET** je de baby wettelijk begraven of cremeren. Dit wil zeggen op een officiële begraafplaats, waar mogelijkheid is tot het plaatsen van een herdenksteen of kruisje.

Op een foetusweide:

- Indien je baby levenloos geboren wordt bij een zwangerschapsduur van **minder dan 180 dagen of 26 weken en vanaf de volle 12 weken zwangerschap** kan je je baby laten begraven op de foetusweide van de begraafplaats van de gemeente van je verblijfplaats. Op een foetusweide kan geen kruisje of gedenksteen worden gezet. Op het koester-/kinderperk kan dit wel. Dit moet aangevraagd worden bij de burgerlijke stand van de gemeente.
- De kraamafdeling of de begrafenisondernemer zal een aanvraag richten tot de burgerlijke stand van de gemeente van je verblijfplaats voor datum en uur van begrafenis. Je kan en mag dit ook zelf doen.
- Jullie of de begrafenisondernemer zorgen voor een **kistje**. Dit mag zelfgemaakt zijn, mag ook aangekocht worden. Ook op de kraamafdeling kunnen we een kistje aanbieden. Het kistje mag gerust **gepersonaliseerd** worden. Indien jullie al kind(eren) hebben, kunnen jullie samen het kistje maken/versieren. Dit helpt bij ieders verwerking.

Cremeren:

- Indien je baby levend geboren is maar na de geboorte is overleden, ongeacht de zwangerschapstermijn, dan **MOET** je de baby wettelijk begraven of cremeren. Dit wil zeggen op een officiële begraafplaats, meestal is dit een afzonderlijk gedeelte, het kinderperk, waar mogelijkheid is tot het plaatsen van een herdenksteen of kruisje. Je kan ervoor kiezen om de assen van je baby in een columbarium te plaatsen (in zuil of grond).
- Indien de baby levenloos geboren wordt bij een zwangerschapsduur van **minder dan 180 dagen of 26 weken en vanaf de volle 12 weken zwangerschap** kan je je baby laten cremeren. Uitstrooien kan op de foetusweide van de begraafplaats van de gemeente van je verblijfplaats. Alle gemeentes beschikken over een foetusweide.
- De kraamafdeling of de begrafenisondernemer zal een aanvraag richten tot de burgerlijke stand van de gemeente van je verblijfplaats voor datum en uur van begrafenis. Je kan en mag dit ook zelf doen. Een begrafenisondernemer doet dit niet gratis.
- Er is mogelijkheid tot thuisbewaring van de assen, ongeacht de zwangerschapstermijn.
- Een crematie kost +/- 75 euro, inclusief urne.
- De duurtijd van de crematie is afhankelijk van de grootte van de baby.

Vervoer van de baby:

- Je kan en mag je baby zelf vervoeren **indien de baby levenloos geboren werd onder een zwangerschapstermijn van 180 dagen (26w). Boven de 180 dagen is verplicht vervoer door begrafenisondernemer nodig en mag je de baby dus niet zelf vervoeren.**
- Indien <180 dagen en levenloos geboren kan je, 1 uur voor de crematie of begrafenis op de foetusweide, je baby komen ophalen in de door jullie voorziene kist of een kist vanop de kraamafdeling. De kist moet voor vervoer hermetisch afgesloten worden. Vanaf dan zal je de baby niet meer kunnen zien. Indien je ervoor kiest om met een begrafenisondernemer samen te werken, wordt de baby op voorhand door hen opgehaald.

9. Administratie en wetgeving

De officiële en praktische verplichtingen die een overlijden met zich meebrengen, ook bij het overlijden van een baby, moeten nu ook gebeuren. Het is heel begrijpelijk dat jullie daar nu liever niet aan denken. Wij doen ons best om jullie daar zoveel mogelijk in te begeleiden. Je mag ons gerust vragen stellen bij onduidelijkheden. We verduidelijken hieronder enkele administratieve verplichtingen:

Geboorteaangifte

- De kennisgeving wordt door de vroedvrouw gedaan na de geboorte.
- De geboorteaangifte gebeurt steeds in de gemeente van geboorte op de burgerlijke stand (geboren in Oudenaarde = aangifte in Oudenaarde).
- Je hebt 15 dagen tijd voor de geboorteaangifte.
- Steeds op afspraak.
- De **aangifte van de geboorte kan alleen door de ouders zelf gebeuren. De begrafenisondernemer kan dit eventueel ook doen.**

Indien jullie getrouwd zijn, kan dit door de vader alleen gedaan worden. Voor niet-getrouwde koppels kan er vanaf 6 maanden zwangerschap een erkenning gedaan worden in eigen gemeente en kan de vader met deze erkenning alleen de baby gaan aangeven.

Indien de erkenning nog niet gebeurd is en de baby wordt levenloos geboren na 6 maanden (24w) zwangerschap kan er geen erkenning meer gedaan worden postnataal. Voor de aangifte MOET de moeder meegaan naar de burgerlijke stand van de stad waar de baby geboren werd.

Als de baby reeds overleden is bij de aangifte van de geboorte, is het aangeraden dit bij de aangifte van de geboorte te vermelden.

Documenten voor geboorteaangifte

- Bij de aangifte is het **trouwboekje** nodig indien gehuwd. De baby wordt ook in het trouwboekje geschreven.
- De **identiteitskaart van beide ouders**.
- Eventueel de erkenning, indien deze na een zwangerschap van 24w al werd gedaan.
- Aangifteformulieren (deze krijg je van de vroedvrouw). De kennisgeving gaat automatisch. Dit wordt door de vroedvrouw op de kraamafdeling gedaan.

Wanneer MOET de geboorte aangegeven worden?

- Als je baby **na de geboorte is overleden (levend geboren is)** moet de geboorte altijd worden aangegeven, ongeacht zwangerschapstermijn. Dit moet door de ouders zelf gebeuren.

Wanneer baby NIET aangeven?

- **Levenloos geboren, ongeacht zwangerschapstermijn.**

Gegevens burgerlijke stand Oudenaarde:

Administratief centrum Maagdendale

Dienst burgerzaken

Tussenmuren 17

9700 Oudenaarde

Tel.: 055/33 51 13

Telkens op afspraak.

Aangifte van overlijden

Er moet **altijd een overlijdensaangifte** gebeuren a.d.h.v. een **overlijdensakte (model IIID)** die wordt opgemaakt door de arts, als:

- Je baby **levenloos geboren** is en de **duur van de zwangerschap 180 dagen (ongeveer 26 weken zwangerschapsduur) overschrijdt**, moet je het overlijden van je baby wettelijk aangeven.
- **Levend geboren baby ongeacht de zwangerschapsduur.**

Die akte krijg je van de (hoofd)vroedvrouw en moet steeds ondertekend zijn door de arts die het overlijden vastgesteld heeft.

De begrafenisondernemer kan deze aangifte van overlijden in jullie plaats doen, de akte wordt dan meegegeven met de begrafenisondernemer.

De aangifte gebeurt op de Burgerlijke stand van de stad Oudenaarde (steeds in de stad waar de baby is geboren).

Administratief centrum Maagdendale
Dienst overlijden
Tussenmuren 17
9700 Oudenaarde
Tel.: 055/33 51 13

Er hoeft **geen overlijdensakte** opgemaakt of ingediend te worden als:

- De baby **dodgeboren is** en de **zwangerschapsduur van 26 weken niet heeft bereikt.**

Naamgeving baby

De baby **mag altijd een voornaam krijgen**, ongeacht levend of levenloos geboren en ongeacht zwangerschapstermijn.

Meerdere voornamen zijn mogelijk op verzoek.

Levend geboren baby:

- Een familienaam wordt altijd gegeven indien er ook een geboorteaangifte en dus ook een vermelding per akte in het geboorteregister gebeurd is. De familienaam is afhankelijk of je al dan niet gehuwd bent of een erkenning hebt (een erkenning kan pas aangevraagd worden vanaf 24 weken zwangerschap).
- Indien levend geboren ongeacht zwangerschapstermijn en gehuwd, krijgt de baby automatisch de familienaam van de vader.
- Levend geboren en een zwangerschapstermijn van meer dan 24 weken en niet gehuwd, maar reeds erkenning, dan krijgt de baby ook de familienaam van de vader.
- Levend geboren en minder dan 24 weken zwanger (en dus nog geen erkenning), krijgt de baby de familienaam van de moeder, maar: sinds maart 2019 kan er op verzoek een vermelding van vaders naam in de akte gebeuren.

Levenloos geboren baby:

Indien je baby levenloos geboren werd, vanaf een zwangerschapstermijn van 20 weken, ongeacht gehuwd of erkend, dan kan je ervoor kiezen om een verzoek in te dienen tot opmaak van een akte levenloos kind. De naam van de baby wordt dan ook in de akte opgenomen. Wanneer je beslist een akte te laten opmaken, dan **MOET** de baby begraven of gecremeerd worden. Je hebt voor de aanvraag van de opmaak van een akte een medisch attest nodig van de arts.

Sociale tegemoetkomingen

Wat met zwangerschapsverlof, moederschapsrust?

= bevallingsverlof

- Wanneer de baby **levend geboren werd, ongeacht de zwangerschapstermijn** wordt het recht op moederschapsrust behouden.
- **Als de baby levenloos geboren wordt na een zwangerschapstermijn van minimum 180 dagen (26w) wordt dit recht behouden.** Ouders van een levenloze baby die de termijn van 26 weken niet haalde, hebben geen recht op behoud van bevallingsverlof. In dit geval wordt overgegaan op werkonbekwaamheid.
- In totaal 15 weken, waarvan 9 weken verplicht moederschapsrust of postnataal verlof.
- 9 weken bevallingsverlof start vanaf de dag van de bevalling van de baby.

Wat met vaderschap/ meemoederverlof (omstandigheidsverlof)?

= geboorteverlof

- Wanneer de baby **levend geboren werd, ongeacht de zwangerschapstermijn** wordt het recht op geboorteverlof behouden.
- **Als de baby levenloos geboren wordt na een zwangerschapstermijn van 180 dagen (26w) wordt dit recht behouden.** Ouders van een levenloze baby die de termijn van 26 weken niet haalde, hebben geen recht op behoud van geboorteverlof.
- Voor arbeiders en bedienden is er recht op 15 dagen geboorteverlof (sinds 2021) Dit wordt 20 dagen vanaf 2023 (*uitzondering: ambtenaren hebben 10 dagen geboorteverlof*).
- Opnemen binnen de 4 maanden na geboorte van de baby (opsplitsen is mogelijk).

- Behoud van volledig loon de eerste 3 dagen, daarna uitkering door de ziekteverzekering.
- Aanvragen bij de werkgever en mutualiteit.
- Vergoeding op het einde van het geboorteverlof.

Wat met geboortepremie en kindergeld?

Geboortepremie/kraamgeld = startbedrag (1.167,33 euro, eenmalig/ voor Wallonië: 1.214,52 euro)

Kinderbijslag/kindergeld = basisbedrag (+/- 166,33 euro/maand)

- Indien je **baby levend geboren werd, ongeacht de zwangerschapsduur** blijf je het recht op kraamgeld behouden.
- Vanaf een **zwangerschapsduur van 180 dagen (26 weken)** heb je het recht op de geboortepremie (= kraamgeld), ongeacht levend of levenloos geboren.
- Indien de baby levend geboren werd en een zwangerschapstermijn van >180 dagen bereikt heeft, heb je ook recht op 1 maand kindergeld (de maand van overlijden).
- Het startbedrag wordt eenmalig uitgekeerd (2 maanden).
- Kraamgeld aanvragen kan vanaf de 6^e maand (24 weken) met een doktersattest waarop een bevestiging staat van de zwangerschap en vermelding van de vermoedelijke bevallingsdatum.
- Uitbetaling 2 maanden voor de uitgerekende datum.
- Bij overlijden baby, geboorteaattest/overlijdensattest opsturen naar kinderbijslagfonds.

Recht op omstandigheidsverlof

= **klein verlet omwille van overlijden kind = rouwverlof**

= recht om van het werk afwezig te blijven **met behoud van loon** bij bijzondere gebeurtenissen, zoals geboorte en het overlijden van een kind.

- 10 dagen (*sinds juli 2021*)
- Verplicht 3 werkdagen te nemen vanaf de dag van overlijden tot de dag van begrafenis.
- 7 overige werkdagen vrij te kiezen gedurende het jaar van overlijden (ten laste van de werkgever).

Nog enkele weetjes/tips/adviezen

- ➔ De levenloze baby is fiscaal ten laste in het jaar van geboorte.
- ➔ Sommige ziekenfondsen betalen een toelage bij overlijden of voorzien een financiële tussenkomst in de begrafenis- of crematiekosten. Informeer hiervoor bij het ziekenfonds. Voor een eventuele aanvraag is een kopie van de overlijdensakte en een overzicht van de begrafenis- of crematiekosten nodig.

10. Terug naar huis, wat nu?

Jullie willen zo vlug mogelijk terug naar de eigen vertrouwde omgeving omdat jullie in de huiselijke kring beter met verdriet kunnen omgaan, maar het kan ook zijn dat het jullie afschrikt om weer naar huis te moeten gaan, zonder baby.

Met lege handen thuiskomen, geconfronteerd worden met de babyspulletjes die al klaar stonden, ... Dit alles roept veel verdriet op, de confrontatie is zeer groot.

Toch is het beter om niet alles onmiddellijk door een ander te laten weghalen voor je terug thuis komt. Het is beter om te aanvaarden dat jullie kindje er echt geweest is, ook al is het zeer pijnlijk. Zo kunnen jullie stilaan afscheid nemen.

Het is heel normaal dat jullie veel zullen terugdenken aan de baby en aan alles wat er gebeurd is. Heel wat moeders en vaders hebben ook last van dromen en slapen slecht. Velen zijn erg moe, vergeetachtig, ervaren een gevoel van desinteresse, kunnen zich moeilijk concentreren, worden overvallen door gevoelens van onrust en angst...

Sommige ouders willen meteen de dagelijkse bezigheden van voor de bevalling weer aanvatten en kunnen daarbij teleurgesteld worden omdat deze activiteiten soms geen voldoening schenken of zelfs tegenvallen. Anderen kunnen daarentegen net afgeschrikt worden door de confrontatie met vroegere dagdagelijkse bezigheden of met andere mensen. Het is alsof hun hoofd te vol zit. Dit zijn allemaal heel normale gevoelens en verschijnselen. Als je je zorgen maakt of als je problemen hebt, aarzel niet om hulp te roepen.

Rouwen op eigen tempo

Man en vrouw kunnen verdriet en ontgoocheling op een heel verschillende manieren beleven en uitdrukken. De ene kan er meer last van hebben in het begin, de ander in een later stadium.

Vaders willen of kunnen hun verdriet dikwijls niet tonen. Hierachter zit de verwachting dat mannen 'sterk' moeten zijn, dat zij hun vrouw moeten beschermen, helpen en steunen. Van de man verwacht men dat hij zorgt voor de praktische regelingen, het inlichten van de omgeving en dat hij tegelijk zijn vrouw steunt.

Vaders lijden echter net zo hard als moeders onder het verlies, maar men ziet er minder van. Heel dikwijls denkt hij dat het beter is niet te veel met zijn vrouw over de baby of over zijn eigen verwarde gevoelens te praten om haar te sparen, maar ook omdat dit alles voor hemzelf zo pijnlijk is.

Het is belangrijk om te weten dat er verschillen kunnen zijn tussen jullie beiden. Het is goed om te kunnen praten over wat jullie gevoelens zijn bij dit verlies en te laten weten dat jullie die verschillen opmerken bij elkaar. Zo zullen jullie het verdriet meer samen kunnen verwerken en een steun zijn voor elkaar.

Een moeder vertelt:

“Ik wist hoe lastig het was voor hem. Hij kon er niet over praten zoals ik. Ik zal daarom nooit vergeten dat hij toen de hele tijd bij mij bleef en geduldig uren naar mij luisterde en gewoon mijn tranen droogde.”

Omgaan met verdriet

Men vraagt wel eens: “Verdriet, hoe verwerk je dat?”. Het antwoord is eenvoudig: door verdriet te hebben. Maar door dat verdriet heen moeten, is minder eenvoudig. Iedereen zal dit op zijn eigen manier doen. Rouwverdriet zit zeer diep. Men kan hevig verdriet niet zomaar wegedeneren en zeggen: “OK, ’t is gebeurd, er is niets aan te doen, wenen helpt toch niet”.

Men lost rouw ook niet op met medicatie (kalmeer- en slaapmiddelen) of met alcohol. Deze middelen verdoven maar tijdelijk. Als je ermee stopt, kan de rouw in al zijn hevigheid doorbreken. Verdriet verdwijnt ook niet door zich op het werk te storten en te trachten alles zo vlug mogelijk te vergeten.

Je hebt veel verdriet om je baby en daarom is het beter om **tijd en de ruimte** te nemen om dit verdriet te beleven. Het is goed om jullie gevoelens te tonen. **Verdriet delen** maakt het makkelijker dragen. Huilen is een heel goede manier om te sterke en opgekropte gevoelens letterlijk te laten wegvloeien. Zo zal het verdriet om je baby stilaan minder hevig worden en zal je je langzaam weer wat beter voelen.

Dit alles wil niet zeggen dat **aflleiding** uit den boze is. Integendeel, die heb je nu meer dan ooit nodig. Met verdriet bezig zijn is zeer uitputtend. Het is gezond om eens onder de mensen te zijn, om over iets anders te praten, vakantie te nemen met je partner, er een dagje op uit te trekken. Heel wat ouders voelen zich in het begin schuldig als ze hun verdriet even vergeten en eens hartelijk meelachen met vrienden. Het is juist goed als je kan lachen, ontspannen en weer kan opgaan in wat je boeit. Zo iets kan weer nieuwe moed en kracht geven.

Sommigen geraken beter door deze moeilijke periode als ze hun **werk hervatten**. De werksituatie kan immers een welkome verademing zijn. Het is wel belangrijk dat je voldoende hersteld bent vooraleer weer aan het werk te gaan.

Ook **schrijven** kan helpen. Een persoonlijk dagboekje maken heeft al heel wat mensen geholpen om moeilijke levensgebeurtenissen te verwerken. Het voordeel is dat je aan het papier kunt toevertrouwen wat je ervaring en gevoel is, zonder dat iemand anders het hoeft te lezen. Men noemt dit ook wel de problemen en gevoelens van zich af schrijven.

Ook raden wij aan om contact te maken met mensen die net hetzelfde als jullie meemaken of meegemaakt hebben. Dit kan je doen via **forums en zelfhulpgroepen**. Op deze manier zal je merken dat verdriet heel normaal is in deze situatie en kan je ook veel troost vinden bij mensen die als geen ander weten hoe het voelt om een kind te verliezen. Hun ervaringen en hun manier van omgaan met verdriet kan ook voor jullie een hulp zijn. Ook jullie kunnen op jullie beurt in de toekomst een meerwaarde betekenen in het rouwen en verdriet van anderen.

Leestip: *'Helpen bij verlies en verdriet'* (Manu Keirse)

De omgeving

Het kan goed doen om thuis enkele vertrouwde mensen om je heen te hebben voor praktische en emotionele hulp en steun. Iemand die eens naar je luistert of gewoon aanwezig is, kan ook heel wat betekenen. Ben je liever alleen, geef dit dan ook eerlijk te kennen.

Je zal ondervinden dat heel wat mensen uit je omgeving erg onbeholpen reageren en het zeer moeilijk hebben om toenadering te zoeken en te praten over het verlies van de baby. Jij kan het erg lastig hebben, maar ook zij weten niet goed hoe zich te gedragen. Je kan dan misschien denken dat ze jullie in de steek laten. Als de behoefte er is om met anderen over de dood van je baby te praten, kan het helpen om als eerste de stap te zetten. Begin gewoon rustig over wat jullie meegemaakt hebben. Weet dat vooral de eerste momenten daarbij de moeilijkste zijn.

Een moeder vertelt:

“Ik kwam mijn vriendin tegen die zwanger was. Ik zag dat ze niet wist of zij mij moest aankijken of weggaan. Ik ben toen naar haar toe gestapt en heb verteld wat er gebeurd was. Er kwam wel een traantje bij te pas, maar wat belangrijker was: het ijs was gebroken.”

Een ander echtpaar:

“Wij waren onze vrienden zo dankbaar dat ze toch gekomen zijn. Maar we moesten hen wel eerst geruststellen dat we het echt goed vonden dat ze kwamen.”

Voor buitenstaanders is het zeer moeilijk om de juiste dingen te zeggen en te doen, al proberen ze het nog zo goed. Ze kunnen niet voelen wat jullie voelen, en zeggen dan soms dingen die hard kunnen aankomen: “Je bent nog zo jong, je kunt nog zoveel kinderen hebben”, of “Je mag blij zijn, het was anders misschien gehandicapt geweest”. Lotgenoten zullen vanzelfsprekend begrijpen wat je voelt. Misschien kent je zelf iemand die een gelijkaardige ervaring doorgemaakt heeft.

Omgaan met (een) ander(e) kind(eren)

Misschien heb je al kinderen en vraag je je af hoe jullie dit allemaal aan hen moeten uitleggen en of je hen wel moet vertellen dat de baby overleden is.

Kinderen kunnen al op zeer jonge leeftijd voelen dat er iets aan de hand is, zelfs al begrijpen ze het niet allemaal. Ze kunnen hun gevoelens ook op een heel andere wijze uiten dan volwassenen. Ze kunnen via hun spel, hun verhalen, hun tekeningen tonen dat ze ermee bezig zijn. Vaak zijn kinderen erg begaan met het probleem van de dood en hebben zij er veel vragen over. Vooral jonge kinderen kunnen het definitieve van het verlies moeilijk begrijpen.

Nu meer dan ooit hebben jullie kind(eren) behoefte aan liefde en genegenheid, wat zeker ook voor jullie niet gemakkelijk zal zijn.

Het beste is hen gewoon te vertellen wat er gebeurd is, wees eerlijk en vertel hen wat jullie voelen. Probeer zo juist en begrijpelijk mogelijk te antwoorden op hun vragen, dan hen te laten gissen naar het gebeurde. Kinderen die jaloers waren op de komende baby kunnen denken dat zij de dood van de baby hebben veroorzaakt en in die gevallen is heel wat geruststelling nodig.

Leestip bij het rouwen met kinderen: *Ono, een bijzonder broertje* (door Hannelore Waeles, met illustraties van Sara Gerard)

11. Hoe moet het nu verder: de toekomst

Kinderwens en opnieuw zwanger worden

Veel mensen zullen niet begrijpen dat je zo lang en zo diep kan treuren om jullie baby. Vrienden, kennissen en buren zullen je misschien aanraden om zo vlug mogelijk een andere baby te hebben. Het kan zijn dat deze aansporing je ergert omdat jullie er helemaal nog niet aan toe zijn om nu al aan een nieuwe baby te denken of gewoon omdat dit een beslissing is die alleen jij en je partner aangaat.

Soms zijn man en vrouw het hierover helemaal niet eens. Zelfs als je ervoor kiest om geen kinderen meer te hebben blijft het raadzaam om dit eerst met de arts te bespreken vooraleer een definitieve beslissing te nemen. De arts zal uitleggen hoe groot de kans op herhaling van dit drama is. Het is echter belangrijk dat jullie jullie realiseren dat zelfs de dokter niet alle antwoorden kent. Wat is gebeurd kan louter 'toeval' zijn en in dit geval kan je best tot een beslissing komen nadat jullie alles rustig met twee hebben besproken.

Geef jullie de tijd om verdriet te hebben alvorens opnieuw zwanger te worden.

Op grond van ervaringen met de ouders die een baby verloren hebben, raden we aan niet te vlug aan een nieuwe zwangerschap te beginnen. Het is belangrijk dat je voldoende hersteld bent, zowel lichamelijk als mentaal. Vrouwen voelen zich niet zelden schuldig als ze een nieuwe baby verwachten. Zij hebben te weinig tijd gehad om afscheid te nemen en zich emotioneel voor te bereiden op een nieuw kind.

Als jullie opnieuw zwanger worden, zal de bezorgdheid over je volgende baby heel groot zijn. Vertel aan vrienden en familie hoe jullie zich voelen. Een telefoontje, een gesprek met de juiste persoon kan wonderen doen. Hoe lang het ook geleden is dat je kindje is overleden, je zal aan haar of hem denken en het is dan ook normaal dat je opnieuw een verdrietig gevoel hebt.

Indien je kinderen hebt, is het niet onwaarschijnlijk dat ook zij gedurende de volgende zwangerschap ongerust zullen zijn. Zij zullen dit hoogstwaarschijnlijk niet tonen maar kunnen wel de behoefte hebben om erover te praten. Idem voor grootouders. Ook zij beleven bange momenten en zullen steun nodig hebben.

Natuurlijk zal de hele familie blij en opgelucht zijn als de nieuwe baby helemaal gezond is! Toch kan het ook gebeuren dat jullie als ouders een extra bezorgdheid blijven hebben over de gezondheid van je kind en meermaals de vraag zullen stellen “Alles is toch normaal?”.

Je zal ook dan omringd worden met de beste begeleiding en zorgen.

Je staat er nooit alleen voor!

Tot slot

Contactpersonen

- Huisarts

Contactpersonen AZ Oudenaarde

- Gynaecoloog
- Hoofdvroedvrouw Jelyssa Bruneel op 055/33.61.99
- Vroedvrouwen (mogelijkheid tot gesprek met de vroedvrouw(en) die bij de vaststelling en/of geboorte was)

Verenigingen/ forums/ praatgroepen

- **Portaalsite 'ALTIJD WIJ'**
Grote en kleine initiatieven die een gratis aanbod ontwikkelden als ondersteuning bij het verlies van een kind. Op www.altijdwij.be staat een overzicht van alle initiatieven.

- **MET LEGE HANDEN**

Vereniging voor ouders van een overleden baby, heeft ook een forum en praatgroep en organiseert activiteiten:

www.metlegehanden.be

Info@metlegehanden.be

- **BERREFONDS**

www.berrefonds.be

- **DE STILTE OMARMD**

Rouwbegeleiders bij verlies van een kind:

www.destilteomarmd.be

- **ELENOOR**

Zorgen voor een hartverwarmende maaltijd

- **COZAPO**

Begeleiding voor ouders die bij een gewenste zwangerschap kiezen voor afbreking

Boven De Wolken

- **BOVEN DE WOLKEN**

Vzw die zorgt voor tastbare herinneringen in de vorm van foto's

Vergeten doen we nooit!

Alle sterretjes krijgen een plaats in ons hart en vergeten doen we nooit. Alle baby's zijn voor altijd geboren op onze kraamafdeling en daar zijn we trots op.

Wereldlichtjesdag

Ook wel 'De dag van het overleden kind'

Herdenkingsdag voor alle overleden kindjes over de hele wereld. De wereld wordt zo even letterlijk wat lichter voor mensen die een kind verloren hebben. Daarnaast is er het besef dat je niet alleen bent met je verdriet.

WANNEER?

Ieder jaar op de tweede zondag van december om 19 uur worden er wereldwijd kaarsen aangestoken.

Doe mee met ons, want ook wij steken elk jaar opnieuw onze kaarsjes aan voor al onze sterretjes waarvan wij de eer hebben gehad om ze als eerste te mogen ontmoeten.

Bedankt dat jij er bent lieve, mooie ster!

Namens het vroedvrouwenteam

**Voor meer info raadpleeg:
Kraamafdeling**

☎ 055 33 61 99

✉ verpleegpost.c1@azoudenaarde.be

AZ Oudenaarde vzw

AZ OUDENAARDE
VZW

Minderbroedersstraat 3, 9700 Oudenaarde

T 055 33 61 11 - F 055 33 66 95

info@azoudenaarde.be

www.azoudenaarde.be

AZO/MAT/481

Laatst aangepast op 08/09/2022

V.U.: AZ Oudenaarde